

ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
Factors Affecting the Quality of Education in Schools
Under the Office of Secondary Education Service Area 2

สิริพร เฉลิมชุตติเดช¹ และ ศันสนีย์ จะสุวรรณ์²

Siriporn Chalermchutidet¹ and Sansanee Jasuwan²

^{1,2} สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

^{1,2} Educational Administration, Suan Sunandha Rajabhat University, Thailand

E-mail: sanny_jasuwan@hotmail.com²

Received: 2022-05-21; Revised: 2022-06-20; Accepted: 2022-06-21

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านวัฒนธรรมองค์กร ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 2) เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 และ 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย จำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้มาจาก ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน โดยใช้เครื่องมือในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1) ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามลำดับได้ดังนี้ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านทรัพยากรทางการศึกษา

2) คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามลำดับได้ดังนี้ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพของผู้เรียน

3) ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุดคือ ปัจจัยด้านทรัพยากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม

คำสำคัญ: ปัจจัย, คุณภาพการศึกษา, สถานศึกษา

Abstract

The objectives of this research were 1) to study executives' level of leadership factors. educational resources teamwork and corporate culture of schools under the Secondary Educational Service Area Office, Region 2 2) to learn the educational quality of educational institutions in schools under the Secondary Educational Service Area Office, Regions 2 and 3) to check the factors affecting the academic quality of the schools in schools under the Office of Secondary Education Service Area 2 by the samples used in the research. The number of pieces was 361, determined from the tables of Craigie and Morgan. by using the research tool as a questionnaire. The total confidence value was .97. The statistics used in the data analysis were frequency, percentage, mean, and standard deviation. And stepwise multiple regression analysis.

The results showed that.

1) Factors related to the educational quality of educational institutions: overall, each aspect is at a high level. When considered in order, they are as follows: corporate culture, teamwork Leadership of executives, and educational resources.

2) Educational quality of educational institutions. Both overall and each aspect is at a high level. When considered in order, they are as follows: in administrative and management processes in the process of teaching and learning that focuses on learners and the quality of learners.

3) The factors affecting the quality of education of educational institutions the most were: Educational Resource Factors, corporate culture factors, Executive Leadership Factors, and teamwork factors.

Keywords: Factors, Quality of Education, Educational Institutions

บทนำ

การศึกษาเป็นปัจจัยที่มีความสำคัญอย่างมากต่อการดำรงชีวิตมนุษย์ ด้วยเป็นการส่งเสริมให้มนุษย์สามารถพัฒนาตนเองได้อย่างเต็มศักยภาพ ให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้ อย่างมีความสุข ด้วยเหตุดังกล่าวแต่ละประเทศทั่วโลกจึงให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษาเป็นอย่างมาก และมุ่งเน้นการขับเคลื่อนการศึกษาให้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งประเทศไทยก็ได้ให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาเช่นกัน และส่งเสริมให้มีการพัฒนาการจัดการศึกษา มุ่งเน้นให้การศึกษาเป็นกลไกหลัก ที่จะขับเคลื่อนในการพัฒนาประเทศให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงทั้งในเรื่องของความก้าวหน้าด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ และการสื่อสารแบบก้าวกระโดด ที่ส่งผลต่อระบบเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ ภูมิภาคและของโลก การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างประชากร ทักษะ



ของประชากรในศตวรรษที่ 21 ความต้องการกำลังคนยุค 4.0 และสภาวะการณ์ การเปลี่ยนแปลงของโลกต่าง ๆ จะเห็นได้ว่าปัจจัยเหล่านี้ทำให้มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศไทยเป็นอย่างมาก (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

คุณภาพการศึกษา เป็นการบ่งชี้ถึงศักยภาพในการพัฒนาประเทศทั้งในปัจจุบันและอนาคต ด้วยเหตุนี้คุณภาพสถานศึกษาจึงเป็นอีกปัจจัยสำคัญอีกประการหนึ่ง ที่จะสามารถพัฒนาประเทศชาติได้ ซึ่งคุณภาพการศึกษา จะต้องมุ่งเน้นให้มีการสร้าง ส่งเสริม หรือสนับสนุน ตลอดจนจัดการศึกษาให้มีมาตรฐานที่เป็นสากล เป็นที่ยอมรับ และมีตัวบ่งชี้คุณภาพที่ชัดเจนอย่างเป็นรูปธรรม สามารถทำให้สังคมยอมรับและเชื่อมั่นในคุณภาพหรือคุณลักษณะในการจัดการศึกษา โดยการจัดการเรียนรู้ หรือเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจและความถนัดของผู้เรียน เพื่อฝึกทักษะ กระบวนการคิด การจัดการ การเผชิญสถานการณ์ และการประยุกต์ความรู้ มาใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล จะเห็นได้ว่าทุกกระบวนการ ทุกกิจกรรมมุ่งเน้นประโยชน์ทางการศึกษา คือคุณภาพของการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการบริหารสถานศึกษา ที่เอื้ออำนวยและมีการส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดคุณภาพจนเป็นที่ยอมรับ อีกทั้งตามประกาศกฎกระทรวงว่าด้วยการประกันคุณภาพการศึกษา พุทธศักราช 2561 ซึ่งอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ มาตรา 47 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 รัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ ออกกฎกระทรวงไว้ในข้อ 3 ว่าให้สถานศึกษาแต่ละแห่งจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา โดยการกำหนดมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นไปตามมาตรฐานการศึกษาแต่ละระดับ และประเภทการศึกษาที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการประกาศกำหนด พร้อมทั้งจัดทำแผนพัฒนา การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาและดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ จัดให้มีการประเมินผล และตรวจสอบคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา และจัดส่งรายงานผลการประเมินตนเองให้แก่หน่วยงานต้นสังกัดหรือหน่วยงานที่กำกับดูแลสถานศึกษาเป็นประจำทุกปี เพื่อเป็นการติดตามและตรวจสอบถึงคุณภาพการศึกษานั้นเป็นผลมาจากการบริหารสถานศึกษา (กิจจานุเบกษา, 2561)

คุณภาพการศึกษาที่เกิดขึ้นย่อมเกิดจากหลาย ๆ ปัจจัยประกอบไปด้วย ภาวะผู้นำ ผู้บริหารต้องมีภาวะผู้นำในการขับเคลื่อนสถาบันการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ แต่ปัญหาหลักของไทยคือมีสถาบันการศึกษาจำนวนมาก ที่ผู้บริหารไม่มีภาวะผู้นำและไม่ใส่ใจในการพัฒนาให้การศึกษา มีคุณภาพ (สมบัติ อารังธัญวงศ์, 2557) นอกจากนี้ไม่ใช่เพียงแต่ภาวะผู้นำของผู้บริหาร ยังมีองค์ประกอบอื่นอีก เช่น ทรัพยากรทางการศึกษา สิ่งประเทศไทยให้ความสำคัญมากที่สุด คือ คุณภาพการศึกษา เพราะประเทศไทยเป็นหนึ่งในไม่กี่ประเทศที่ได้ทุ่มเทงบประมาณด้านการศึกษาจน UNDP องค์การสหประชาชาติที่ดูแลเรื่องการศึกษาได้จัดประเทศไทยเป็น 1 ใน 3 กลุ่มแรกของประเทศที่ได้ลงทุนด้านการศึกษามากที่สุด แต่ผลการประเมินคุณภาพการศึกษาเป็น 1 ใน 3 กลุ่มท้าย ซึ่งมีเพียงไม่กี่ประเทศที่การลงทุนกับผลนั้น อยู่ตรงกันข้ามรวมทั้งการบริหารจัดการของผู้บริหารในเรื่องของทรัพยากร ได้แก่ เงิน คน ของ สถานที่ และสื่อต่าง ๆ (ยังยุทธ วงศ์ภิรมย์ศานติ์, 2547) การทำงานเป็นทีม โรงเรียนที่มีคุณภาพเป็นโรงเรียนที่มีความร่วมมือกันของ

สมาชิกหรือบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้เกิดความสำเร็จของการทำงาน นอกจากนี้ไม่ใช่แค่บุคคลในโรงเรียนเท่านั้น ต้องอาศัยระหว่างบ้านกับโรงเรียนและผู้ปกครอง เพื่อร่วมมือกันในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนต่อไป (ทิวดี ศรีดำรง, 2555) และปัจจัยสุดท้ายคือวัฒนธรรมองค์กร โรงเรียนจะต้องมีแบบแผนทางความคิด ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ การรับรู้ คนในองค์กรร่วมกันยึดปฏิบัติอย่างมีความเป็นเอกลักษณ์เฉพาะ และถ่ายทอดให้กับสมาชิกใหม่ เพื่อใช้เป็นแนวทางในการแสดงออกของพฤติกรรม (สมศักดิ์ สินธุระเวชญ์, 2542)

จากความสำคัญของคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาอันจะส่งผลต่อการพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาประเทศชาติ จนเป็นที่ยอมรับและเชื่อมั่นทั้งในและต่างประเทศ ผู้วิจัยจึงได้ทำงานวิจัย โดยที่เลือกโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เนื่องจากเป็นโรงเรียนที่มีความพร้อม มีผลการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เห็นได้ชัดเจน ผู้วิจัยจึงทำวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 เพื่อที่จะได้นำข้อมูลปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และสามารถนำมาใช้เป็นแนวทางในสถานศึกษาอื่นๆ ให้เกิดความสำเร็จต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านวัฒนธรรมองค์กร ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
2. เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2
3. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยกำหนดจำนวนกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 361 คน ซึ่งกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้มาจาก ตารางของ เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยกำหนด ค่าความเชื่อมั่นที่ 97% และได้ทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็นชั้นภูมิ (Stratified Random Sampling) แบบเป็นสัดส่วน โดยแบ่งเป็นผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำนวน 15 โรงเรียน คิดเป็น 60% จาก 24 โรงเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน วิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ (Multiple Regression Analysis) แบบขั้นตอน (Stepwise Selection)



การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามระเบียบขั้นตอนของทางบัณฑิตวิทยาลัย โดยการแจกและเก็บแบบสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์จำนวน 361 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด ผลการวิเคราะห์ในการวิจัย ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป

ผลการวิจัย

จากการวิจัยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. ระดับภาวะผู้นำของผู้บริหาร ระดับทรัพยากรทางการศึกษา ระดับการทำงานเป็นทีม และระดับวัฒนธรรมองค์กร ของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่าทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามลำดับได้ดังนี้ ด้านวัฒนธรรมองค์กร ด้านการทำงานเป็นทีม ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และด้านทรัพยากรทางการศึกษา

2. ผลการวิเคราะห์ระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ทั้งภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาตามลำดับได้ดังนี้ ด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพของผู้เรียน

3. ผลการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ทุกปัจจัย มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามากที่สุดคือ ปัจจัยด้านทรัพยากรทางการศึกษา (X2) ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร (X4) ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร (X1) และปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม (X3) โดยสร้างเป็นสมการได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปของคะแนนดิบ คือ

$$Y^{\wedge} = 2.443 + .426X2 + .279X4 + .373X1 + .336X3$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน คือ

$$Z^{\wedge}y = .564Z2 + .369Z4 + .494Z1 + .445Z3$$

4. ผลการทดสอบสมมติฐาน

ทุกปัจจัยมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ซึ่งปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .799 รองลงมาคือ ปัจจัยด้านทรัพยากรทางการศึกษา มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับสูงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .751 และปัจจัยด้านการทำงานเป็นทีม มีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .656 ตามลำดับ ส่วนลำดับ

สุดท้ายคือ ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กรมีความสัมพันธ์ทางบวกในระดับปานกลางอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ เท่ากับ .426

อภิปรายผล

จากการวิจัยในครั้งนี้ ผู้ศึกษาได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. จากการศึกษาพบว่า ระดับด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ด้านทรัพยากรทางการศึกษา ด้านการทำงานเป็นทีม และด้านวัฒนธรรมองค์กร ของผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา เรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน ผลการวิจัยเป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 มีการเปลี่ยนแปลง การบริหารงาน และระบบการศึกษา ดังนั้นผู้บริหารจึงจะต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในองค์กรมีค่านิยม ความคิด ความเชื่อ การรับรู้ สิ่งประดิษฐ์ ที่ผู้คนในองค์กรร่วมกันยึดปฏิบัติอย่างมีความเป็นเอกลักษณ์ และประพฤติปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีความรู้สึกผูกพัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และพัฒนางานให้เกิดคุณภาพ ประกอบกับการทำงานเป็นทีม ทุกสถานศึกษาล้วนให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม เพราะทุกสถานศึกษามีบุคลากรที่มีความสามารถแตกต่างกัน ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ ส่วนภาวะผู้นำของผู้บริหารในการบริหารสถานศึกษา จะต้องมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติงานในการจูงใจให้ผู้อื่นยินยอมที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย และทรัพยากรทางการศึกษา สถานศึกษาจะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ ให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับ งานวิจัยเรื่องกัญญภัคธนาภัทรไชยอนันท์ (2557) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องวัฒนธรรมองค์กรกับองค์กรแห่งการเรียนรู้ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ผลการวิจัยพบว่าวัฒนธรรมองค์กรของ คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก งานวิจัยของ อีระ ไชยสิทธิ์ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพการทำงานเป็นทีมที่มีประสิทธิภาพตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จังหวัดระยอง ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการยอมรับนับถือซึ่งกันและกันมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ศราวุธ กางสำโรง (2559) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง อิทธิพลของภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษา มหาสารคาม เขต 1 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยพฤติกรรมภาวะผู้นำด้านการทำงานเป็นทีม มีค่าเฉลี่ยสูงสุด จิรนนท์ ดาประโคน (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การบริหารทรัพยากรทางการศึกษาของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครราชสีมา เขต 6 ในภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารทรัพยากรอาคารสถานที่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก



2. จากการศึกษาพบว่า คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ตามเกณฑ์ KPI (Key Performance Indicator) ในการประเมิน โดยมีทั้งหมด 3 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณภาพผู้เรียน ด้านกระบวนการบริหาร และการจัดการ และด้านการจัดการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก โดยเฉพาะด้านกระบวนการบริหารและการจัดการ รองลงมาคือ ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และด้านคุณภาพของ ผู้เรียนตาม ลำดับ ผลการวิจัย เป็นเช่นนี้อาจเนื่องมาจากการที่จะสร้างความมั่นใจด้านคุณภาพการศึกษานั้น กระบวนการ บริหารและการจัดการของผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายมีส่วนร่วมใน การจัดการ ศึกษา โดยจะต้องครอบคลุมในหลาย ๆ ด้าน เช่นด้านวิชาการ ด้านครูและบุคลากรทางการศึกษา ด้านข้อมูล สารสนเทศ และด้านสภาพแวดล้อม เป็นต้น เพราะฉะนั้นผู้บริหารจึงจะต้องสร้างความมั่นใจให้กับครู บุคลากร ทางการศึกษา ผู้ปกครอง และชุมชน โดยการทำงานอย่างมีระบบ มีการบริหารและการจัดการที่ดี เพื่อให้บรรลุ เป้าหมายที่ได้วางไว้ ประกอบกับกระบวนการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยการสอนตาม หลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับบริบทของชุมชนและท้องถิ่น ตามความสนใจ ความต้องการ และความ ถนัดของผู้เรียน โดยใช้วิธีการที่หลากหลาย เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ ได้ตามศักยภาพของผู้เรียนแต่ละบุคคล สร้างโอกาสให้ผู้เรียนทุกคนมีส่วนร่วม มีการตรวจสอบ และประเมินผลความรู้ความเข้าใจของผู้เรียนอย่างเป็น ระบบ และมีประสิทธิภาพ ถ้าสถานศึกษามีกระบวนการบริหารและการจัดการที่ดี มีกระบวนการจัดการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ก็จะส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียน โดยการดูจากผลการเรียนรู้ของผู้เรียนที่ แสดงออกถึงความรู้ ความสามารถ ทักษะตามหลักสูตร และมีพัฒนาการ ในด้านการอ่าน คิดวิเคราะห์และ เขียน สมรรถนะที่สำคัญ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยสถานศึกษาจะต้องจัดการศึกษาที่สามารถบรรลุ เป้าหมาย ตามเกณฑ์คุณภาพการประเมิน สมศ.รอบสี่ (พ.ศ.2559-2563) ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งการ ประเมินคุณภาพภายนอก รอบสี่ จะเป็นการตรวจสอบ ยืนยันการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ว่าดำเนินการอย่างเหมาะสม เป็นระบบ มีความเป็นไปได้และเกิดประสิทธิผลต่อคุณภาพการศึกษาหรือไม่ อย่างไร โดยที่สถานศึกษาประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาตามมาตรฐานที่กำหนด มีมาตรฐานการศึกษา ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีจำนวน 3 มาตรฐานโดยใช้ เกณฑ์ KPI (Key Performance Indicator) ในการ ประเมินโดยมีทั้งหมด 3 ด้าน ที่ได้กล่าวมา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวืธร โสมินทุ (2553) ทำการวิจัยเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาของศูนย์ฝึกอบรมตำรวจภูธรภาค 7 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกด้าน โดยด้านหลักสูตรและการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด

3. จากการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 พบว่า คือ ปัจจัยด้านทรัพยากรทางการศึกษา ปัจจัยด้านวัฒนธรรมองค์กร ปัจจัยด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร และ ปัจจัยด้านการดำเนินงานเป็นทีม ตามลำดับ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับ คุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

ด้านทรัพยากรทางการศึกษาเป็นลำดับแรก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากทรัพยากรทางการศึกษา เป็นส่วน สำคัญในการสนับสนุนในเรื่องของการจัดการเรียนการสอน จากการศึกษาในระดับด้านทรัพยากรทางการศึกษา

อยู่ในระดับ มาก จึงสรุปได้ว่ามีความสำคัญ และความจำเป็น ดังนั้นการบริหารสถานศึกษาของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 ต้องอาศัยทรัพยากรในการบริหารจัดการ ซึ่งผู้บริหารจะต้องดำเนินการจัดการศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ และใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ได้แก่ ทรัพยากรมนุษย์ ทรัพยากรทางการเงิน ทรัพยากรด้านวัสดุอุปกรณ์ และทรัพยากรการบริหารจัดการ ให้เกิดประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง ปัจจัยพื้นฐานของโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษาของรัฐในเขต Kitui ของ Linah Mwende Gideon (2014) ผลวิจัยพบว่า ทรัพยากรหรือสิ่งอำนวยความสะดวกมีผลต่อคุณภาพการศึกษา ทั้งในเรื่องของความเพียงพอต่อความต้องการในการใช้ทรัพยากร ได้แก่ สถานที่ วัสดุอุปกรณ์ และครู ซึ่งสอดคล้องกับ บทความเรื่อง ปัจจัยที่มีผลต่อคุณภาพการศึกษา ของสมบัติ อารังธัญวงศ์ (2557) ที่กล่าวว่า การจัดการการศึกษามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะผู้บริหารสถาบันการศึกษาต้องรับผิดชอบการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ทั้งเรื่องการจัดให้มีผู้สอนที่มีคุณภาพ การจัดหาทรัพยากรให้เพียงพอต่อการจัดการศึกษาอย่างมีคุณภาพ และสถาบันการศึกษาที่มีปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอน เช่น ห้องสมุด ห้องทดลองวิทยาศาสตร์ ห้องปฏิบัติการฝึกงาน ห้องปฏิบัติการระบบสารสนเทศ อุปกรณ์กีฬา และดนตรี เป็นต้นอย่างครบถ้วนทุกด้านจะช่วยให้การเรียนการสอนมีคุณภาพและประสิทธิภาพสูง แต่โรงเรียนหรือสถาบันการศึกษาจำนวนมากไม่สามารถจัดหาปัจจัยส่งเสริมการเรียนการสอนดังกล่าวได้อย่างเหมาะสม ทำให้การจัดการศึกษาไม่มีคุณภาพ

ด้านวัฒนธรรมองค์กร ในปัจจุบันสถานศึกษามีการเปลี่ยนแปลงการบริหารงาน และระบบการศึกษาอยู่บ่อย ๆ ดังนั้นผู้บริหารจึงจะต้องสร้างวัฒนธรรมองค์กร เพื่อให้บุคคลที่อยู่ในองค์กรมีค่านิยม ความคิด ความเชื่อ การรับรู้ สิ่งประดิษฐ์ ที่ผู้คนในองค์กรร่วมกันยึดปฏิบัติอย่างมีความเป็นเอกลักษณ์ และประพฤติปฏิบัติร่วมกันอย่างต่อเนื่อง มีความรู้สึกผูกพัน มีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน และพัฒนางานให้เกิดคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย เรื่องความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมองค์การกับประสิทธิผลของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1 ของ กาญจนา เกสร (2555) ที่วิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันคือในทิศทางบวก และพบว่าโดยรวมมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 และ สอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง วัฒนธรรมโรงเรียนที่ส่งผลต่อสภาพแวดล้อมในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนฝักอาชีพกรุงเทพมหานคร สังกัดสำนักพัฒนาสังคม กรุงเทพมหานคร ของดวงดาว บุญกอง (2553) ที่วิจัยพบว่า ทุกด้านมีความสัมพันธ์กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มี 5 ด้าน คือ วัฒนธรรมโรงเรียนด้านการยอมรับ ด้านความหลากหลายของบุคลากร ด้านความมีคุณภาพ ด้านความซื่อสัตย์สุจริต และด้านความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของโรงเรียน

ด้านภาวะผู้นำของผู้บริหาร ผู้บริหารของสถานศึกษาในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2 จำเป็นต้องมีภาวะผู้นำ มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงาน มีการจูงใจให้ผู้อื่นยินยอมที่ปฏิบัติงานร่วมกัน ให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมาย เพื่อที่จะทำให้สถานศึกษาเกิดคุณภาพ ซึ่งสอดคล้องกับคุณภาพภาวะผู้นำที่สัมพันธ์กับประสิทธิผลของการศึกษา สังกัดเทศบาลจังหวัดนนทบุรี ของพัทธรุทธิ์ สิริบุญยัก (2554) ที่แสดงให้เห็นว่าภาวะผู้นำของผู้บริหาร มีความสัมพันธ์กันทุกด้าน ทั้งภาพรวมและรายด้าน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง อิทธิพลของ



ภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษาที่มีต่อประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษามหาสารคามเขต 1 ของศราวุธ กางสำโรง (2559) ผลการวิจัยพบว่า ภาวะผู้นำผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง กับประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และภาวะผู้นำของผู้บริหารสถานศึกษามีอิทธิพลต่อประสิทธิผลของสถานศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ด้านการทำงานเป็นทีม ทุกสถานศึกษาล้วนให้ความสำคัญกับการทำงานเป็นทีม เพราะทุกสถานศึกษามีบุคลากรที่มีความสามารถแตกต่างกัน ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคลปฏิบัติงานให้ประสบความสำเร็จตามวัตถุประสงค์ โดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากรเพื่อให้เกิดคุณภาพของงาน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยเรื่อง การทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 2 ของสุวรรณา พงษ์ผ่องพูล (2558) ผลวิจัยพบว่า การทำงานเป็นทีมที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา ได้แก่ ด้านเป้าหมายของทีม ด้านการไว้วางใจซึ่งกันและกัน ด้านปฏิสัมพันธ์ ด้านการติดต่อสื่อสาร และด้านการยอมรับนับถือ และชาญณี เหมือนโพธิ์ทอง (2554) ผลวิจัยพบว่าการบริหารแบบมีส่วนร่วมของผู้บริหารสถานศึกษา กับการทำงานเป็นทีมของพนักงานครูในสถานศึกษา สังกัดเทศบาล กลุ่มการศึกษาท้องถิ่นที่ 1 มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

เอกสารอ้างอิง

- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และเพียวาร์ ยินดีสุข. (2559). *การจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 4, กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- รักจิต สุทธิพงษ์. (2560). กระบวนทัศน์ใหม่ทางการศึกษากับการพัฒนาครูไทยในยุคดิจิทัล. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 19(2), 344-355.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). *วิธีสร้างการเรียนรู้เพื่อศิษย์ใน ศตวรรษที่ 21*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: มูลนิธิสดศรีสฤษดิ์วงศ์.
- สิดารศรี สิงห์เดชสิทธิ์ และสุชาดา บวรกิตติวงศ์. (2560). การพัฒนาตัวบ่งชี้ความเป็นครูมืออาชีพ. *วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา*, 12(4), 695-707.
- สุพรทิพย์ ธนภัทรโชติวัตร. (2557). *การพัฒนารูปแบบการจัดประสบการณ์วิชาชีพครูเพื่อส่งเสริมคุณลักษณะครูในศตวรรษที่ 21 (วิทยานิพนธ์การศึกษาดุษฎีบัณฑิต)*. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- สุกัญญา แซ่ม้อย. (2561). *การบริหารสถานศึกษาในยุคดิจิทัล*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุวิทย์ เมษินทรีย์. (2560). *บรรยายเรื่อง “Thailand 4.0 กับอนาคตประเทศไทย”*. ณ โรงแรมรามารการ์เดนส์, วันที่ 3 มิถุนายน 2560.
- Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining sample size for research activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Marc, P. (2010). *Educational Technology for School Leaders*. California: United States of America.

Sanrattana, W. (2013). *A new paradigm for education: Case studies toward the 21st century*. Bangkok: Thipayawisut.